

„Gyár” az iskolában

Kicsit elkényeztetettük gyerekeinket az utóbbi esztendőben. Rászoktattuk őket a készre, s leszoktattuk őket arról, hogy saját szórakozásukért akárcsak a kis ujjukat is megörbítsék. Szocializmusról beszéltünk nekik, s igyekeztünk számukra minél kényelmesebb életet biztosítani. A szándék illető korunkhoz, de a pedagógiában mégis megbosszulta magát. Csodálkozunk, hogy annyi áldozat ellenére cinikusak és

könnyelműek lettek

gyerekeink közül elég sokan, pedig ez a magunk műve volt. Azt hittük, hogy a magunk ifjúsága után ezzel tartozunk nekik — pedig a gyermeki természettel és gondolatvilággal is szembekerültünk.

Szülő és tanár egyaránt vallja gyermekkorra emlékeiből, hogy az volt a legkedvesebb játéka, amit maga alkotott: az volt legfőképpen ruhaharabia, amit maga keresett; s az volt a legmaradandóbb élménye, amihez a maga emberségéből jutott. Ha ez igaz, akkor — szándékaink ellenére — a mi gyerekeinknek alig jutott a legkedvesebből, a legfőképpen ruhaharabiból és a legmaradandóbból.

Mindegy — többnyire utána vagyunk a felismerésnek, s előtte annak, hogy az életre neveljük gyerekeinket, ami nemcsak ünnepi farsang, hanem

küzdés és munka,

és inkább az utóbbi. A felismerésből nem következik az, hogy most már teljesen a maguk emberségére bízunk gyerekeink szórakozását, de kötelességen fakad az, hogy számítsunk energiájukra és alkotóképességükre — éppen az ő nevelésük érdekében.

Ideje az ifjúságot leszoktatni arról, hogy ha valaminek szüksége van, akkor csak a társadalom anyagi erőire támaszkodni. Hogy ezt táborozás előtt végigkoldulja a várost, s közben észébe se jusson, hogy munkával, vállalkozással is megszerezhető ugyanazt. Ezt az időszerű figyelmeztetést a szülők és nevelők többsége már magáévá tette, gyerekeink pedig valóságos lelkesedéssel üdvözölték azt, hogy helyenként munkájukra apelláljanak.

Szeged most elére ugrott ennek a gyakorlati pedagógiai mozgalomnak, egy életrevaló, a gyerekeknek tetsző és

hasznos kezdeményezéssel.

Valamennyi iskolában azt kutatja a tanár és tanuló, hogy milyen munkával kapcsolatos kereseti forrásból tudnák megalapozni az iskolai úttörőmozgalom olyan dédelgetett terveit, mint például egy nagy nvári táborozás, vagy külföldi nyaralás, s egy helyen már kész plánum is szolgál erre a célra. Azaz, hogy nem is egyszerűen terv ez már, hanem kész vállalkozás.

Ismerek egy jó szakembert, akivel a nyáron már proponáltuk a város közvéleményének, hogy hasznos lenne egy ifjúsági szövetkezet életre hívása. Neki kész terve voltak erre, s gépeket is bocsátott volna a fiatalok rendelkezésére, de a javaslatra mégcsak egy halvány kritikai megjegyzés sem érkezett. (Úgy látszik, az illetékesek elvesztették pedagógiai érzéküket). Nos, ez a nevelési és szülői gondokat szíven viselő szakember — nevezetesen Rónyai Balázs, a Fogtechnikai Vállalat dolgozója — tervét és maga készítette gépeit felajánlotta a Pedagógiai Főiskola Gyakorló Általános Iskolája úttörőcsapatának és a nevelőtestületnek. Vállalkozott arra is, hogy

a gyerekeket betanítja

egy olyan munkafolyamat elvégzésére, ami nem jár hozzájuk illő fizikai erőmegfeszítéssel és az úttörőcsapatnak summas anyagi hasznot hoz. Miről van szó? Egyszerű gyermekmunkáról. A vállalkozó úttörők heti 3 órában

tűköröket foglalnak szakszerűen fémkeretbe, csupacsupa hulladékanyagot hasznosítva. Kárt nem tesznek a népgazdaságnak azzal, ha egy forint valahány filléres tűkörölpből 4—5 forintos értéket képviselő tűköt készítenek — ellenkezőleg. A Konzervgyár 1 forintért alkalmas hulladékkezelést ad, a DÁV ingyen rendelkezésükre bocsátja az elhasznált vezetékeket, a kartonpapírt a Nagy kereskedelmi Vállalat gyűjti számukra. Induláshoz a szülői munkaközösség és a szakszervezet kölcsönzött „töke”.

A gyermekek »egymást ölték« a csapatgyűléseken, hogy ki vegyen részt ebben a munkában, hiszen csehszlovákiai táborozás a tét — s a munkával járó érdekességük: »munkakönyv«, folyószámla a bankban, utazó, megrendelő cég — s mint egy állami üzemben: kooperáció! A brigádok

együttműködnek a könyrkötő szakkörrel,

amely a kartonokat vágja a tűkör hátlapjára, és a csomagoláshoz szükséges dobozokat készíti. Már jelentkezett nevű is: a Nagykereskedelmi Vállalat 20 ezer darab tűkört rendelt az »úttörő manufaktúra«-tól a jövő esztendő első hónapjára, s az idén is átvessz tőlük minden tételt, mert elégedettebb a mintadarábokkal, mint egy budapesti ktsz hasonló cikkeivel.

Igy is lehet utánozni a felnőtteket, — munkál!

Most lássuk a vállalkozás praktikus oldalát, a gyerekek szempontjából! Tűkörönként körülbelül másfél-két forintot keresnek a vállalkozás során. Optimista felnőttek — a »manufaktúra« bábai — 100—120 ezer forintot saccolnak ebből egy évre. Ilyen összeggel valutáris gondok nélkül meg tudnának valósítani egy csehszlovákiai nyári vándortáborozást, olyformán, hogy egy ottani úttörőcsapattal kölcsönösen vendégül látnak egymást.

A gyerekek szóban forgó kezdeményezését nagy úgyszeretettel pártfogásba vette a városi tanács is. Igéretet kaptak többek között a Pénzügyminisztériumnál történő közbenjárásra, annak érdekében, hogy »gyártmányukat«

ne terheljék meg forgalmi adóval.

További biztatást, ösztönzést is kaptak arra, hogy később próbálkozzanak esetleg szegedi emléktárgyak készítésével is. (Persze úgy kellene elosztani a foglalkoztatási lehetőségeket, hogy más iskolák úttörőinek is legyen alkalmuk hasonló hasznos tevékenységre.)

Délutánonként az okos, szép gyerekek ott ismerkednek az iskolában a szerszámokkal, a munkafolyamattal, s az első tucat tűkörökön már túl vannak. Valahányszor összegyűlik a »gyár« napi »termelése«, egy ügyes fiú, vagy leány pajtás előhúzza a »cégbélyegzőt« és a tűkör hátlapján a kartonra nyomja a kísérő szöveget, mely egyúttal a vállalkozás hivatását is tudtára adja a vevőnek:

»A Szegedi Ped. Főiskola Gyakorló Ált. Isk. 2123. sz. Vasvári Pál úttörőcsapata munkacsoportjának készítménye. A bevétel a csapat szociális önszégélyezésére szolgál.«

Egyelőre az iskola matematikai szertárában telepedett meg a »tűkörgyár«. A hely kicsi, s egyáltalán nem ez a rendeltetése. Most tehát az a szülőkből és nevelőkből álló szervező bizottság legfőbb gondja, hogy hová telepítsék ezt a vállalatot. Indokolt volna az elhelyezés az iskola területén, ahol száz és

száz tanárjelölt is megfordul — de nincs hely.

A főiskola vajon tudna-e segíteni?

S ha ez nem menne: az ügy igazán megérdemelné a társadalmi segítséget!

Meggondolásból kezdtem a cikket nevelési kérdéssel, s ugyancsak megdöglőből zárom azzal. A kezdeményezés során kiderült, hogy a gyermekekben van akarat-erő és hajlandóság az alkotásra, a munkára, csak éppen rá kell vezetni őket, csak éppen módot kell teremteni alkotó kedvük kielésére. Tanári felügyelet mellett dolgozva megszeretik a fizikai munkát, s egyúttal technikai ismereteket is szereznek. Ez olyan nevelési cél, amelyet a legteljesebb tanári elbeszéléssel sem lehet elérni — ehhez tényleges gyakorlati munka kell!

Az úttörő munkacsoport életre hívásával ez volt az ügy »bábáinak« a szándéka, s ebben nagyon bízni kell.

S. I.

Japán tudós előadása Szegeden

A Bolyai János Matematikai Társulat szegedi tagozatában holnap, csütörtökön délután 6 órakor Noboru Ito japán matematikus professzor tart előadást »Sylov tételeiről« (Über Sylowschen Satz) címmel. Az előadást a Bolyai Intézet Aradi vértanúk tere 1. szám alatti helyiségében rendezik meg. Érdeklődőket szívesen látnak.

A dolgozó népet szolgáljuk

Honvédek segítsége a konzervgyáriaknak

Nyugati iparövezet — Szegeden nem ismeretlen ez a sokat sejtető fogalom mióta elkészült a hosszú időre szóló városfejlesztési terv. Az iparövezet nevében benne van, hogy a várostól nyugatra terül el. Ennek egy része a Konzerv-, Ruha-, Sep-rügyár 2-es számú telepe, a Kézsizerszármagyár, Vasontóde, Textilművek a rókusj vasútvonal által határolt területen van. A régi szegediek azt mondják erre a vidékre, hogy béka és szeméttelép ez, ahol csak a vízi szárnyasok ütöttek tanyát, ahol nem eresztnek gyökeret talán soha az ipari üzemek. Itt voltak valamikor Szeged legnagyobb téglagyárai. Amikor kiélték maguk körül a földet 8—10 méter mélyen, akkor robbanóanyag került a kémény alá, s csak később romok, gödrök jelezték: téglagyarak voltak itt valamikor. Ma még részben

békatanya és szemétdöör

ez a vidék. Ide fuvarozzák a város háziszemetét, ezzel töltik a gödröket. Ezenkívül egy-két sporthorgász reményét keltegetik a nádasok, a tavak, mert hébe-hóba ezekben a kubikgödörökben még halat is foghatnak.

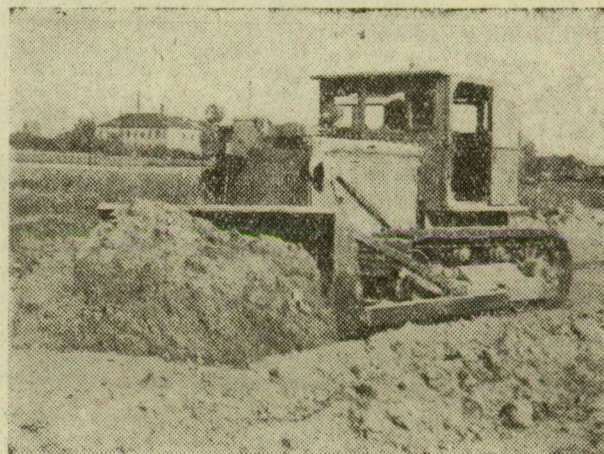
A Konzervgyár és a Vasutas-sporttelep mögötti terület, ahol egykor az életré-

mentek állottak, egy idő óta más szerepet is betöltött. Elhagyott lövészárkok árulkodnak arról, hogy katonák jártak itt. Megizzadhattak a harcosok mire kiásták az árkokat a kemencék helyén, ahol bizony téglá, téglá hátán feküdt. Úgy látszik azonban ez sem tartozott számukra a leköszdhetetlen akadályok közé. Még néhány hete is olyan volt ez a terep, mint az elhagyott csatár. Pedig nem voltak itt harcok, hanem csak békés gyakorlatok. Az utóbbi években már ugyan-

Kecskék legeltek csak erre, vagy gyerekek játszottak rabló-pandúrt.

Az árkok között

itt-ott leásott cementoszlopok jelzik meddig terjedt egy-egy gyár területe. Ezeket akkor rakták le, mikor a városfejlesztési terv készítői helyszíni szemlén elosztották a tavakat, árkokat, dombokat. A Konzervgyár is kapott nádas, picézó helyet, s neki jutott a gyakorlótér egy része is. A tóból hiányzik jó-

Munkában a földgyalu a Konzervgyár mögötti »terepen«

csak buja gaz borította az árkokat, dombokat, mintha takarni akarná a múltat.

néhány ezer köbméter föld, a gyakorlótérrel viszont az egyengetés során legalább négy-ötezer köbméter földet kell megmozgatni, ha építeni akarnak ide. A konzervgyáriak pedig építeni akarnak, mert valósággal fojtogatja az üzem a területhiány.

— Tessék itt van a terület, hordják el róla a földet, töltsék be a tavat s aztán lehet telepíteni. — Talán ilyen szavakkal adták át birtokukba nem is olyan régen e néhány holdnyi területet. Építeni friss földre nem lehet, de az egykori kemencék helye akár egy ókori vár falait is elbírja. Mit csináljanak hát, törték a fejüket a vállalat vezetői. Ha egyengetni akarnak, csak a kubikmunka felemészt annyit pénzt, hogy egy rakétarépléteket is építhetnének rajta. Tehát valami olcsó és gyors munka kellene. A lövészárkok és teknők között bukda-csolva a helyszíni szemlén jutott valakinek eszébe

latra való pártserű példamutatással lehet és kell a legjobban elősegíteni.

A párttaggyűlések rendszeresen havonként minden alapszervezetben meg kell tartani. Van azonban több olyan pártalapszervezet, ahol két hónapban tartanak egy taggyűlést. A taggyűlések havonkénti meg nem tartása fékezi az alapszervezet tagsága tevékenységének kibontakozását, gátjává válik a párt élete és munkája előrehaladásának.

A fentebb elmondott hibákat minden nehézség nélkül megszüntethetjük, hiszen arra megvan a lehetőség. Csak az kell hozzá többek között, hogy akarjuk a taggyűlések, a vezetőségi beszámoló színonalának növelését. A taggyűléseket minden alapszervezetben tegyük a párttagság nevelő iskolájává. Olyan fórummá, ahol mélyül a pártmórácia, növekszik a tagság összeforrottága, akarat- és cselekvési egysége. A taggyűlés, az alapszervezet legfelsőbb fóruma tisztázza a vitás kérdéseket. A pártvezetőségek pedig a taggyűlésen minden kérdéstről tájékoztassák a tagságot.

A taggyűlések kivétel nélkül segítsék az adott körülményeknek megfelelően a párt dolgozó emberekért való politikájának megvalósítását. Ez a legfőbb dolog!

— Mi lenne, ha a honvédségtől kérnénk segítséget. Ők dúrták össze — mondták tréfásan —, hátha segítenének elsimítani.

A helyi műszaki alakulat »terepkutatói« el is jöttek nemsokára. Egy főhadnagy és egy hadnagy »szemrevételezték« a terepet, s ezután, mint mikor vásárban a vevő markába csap az eladónak, talán egy kissé enyhébben, de hasonló kézzorítással tetek pécsetet az alkura.

— Jól van elvtársak, segítünk. Olyan lesz ez mint a biliárdasztal.

Négy-ötezer köbméter

földet megmozgatni, elku-bikolni egy zászlóaljnyi munkacsapatnak is jó sokáig tartana. A műszaki katonák mégis csak heten jöttek. Persze nemcsak úgy üres kézzel, hanem négy 93 lóerős motorhajtású gyalgálúval. Négy ilyen gép újultap napokon át a földet s még az egykori égetőkemencék kéményeinek helyéről is kiforgatták a köveket. Egy-egy gép két köbméternyi földet taszított, egy-szerre a tóba. Mindezt csak úgy gyakorlatként, mint ahogy évekkel ez előtt más alakulat katonái kiásták a gödröket.

Ma már sima a terep, ha nem is olyan mint a biliárdasztal, de akármelyik konyhakerttel vetekedik.

Kettős hasznot hozott

a gyakorlat. Nemcsak a földgyaluló-gép kezelését sajátították el a harcosok, a katonák, hanem segítettek a gyárnak is, a munkásoknak. Nehéz kubikmunkától mentesítették sok embert, s hozzájárultak a Konzervgyár fejlődésének gyorsításához az építési költségek csökkentéséhez. Még be sem fejezték itt a munkát, jó hírük eljutott más üzemekbe is, ahonnan, újabb »megrendeléseket« kaptak. Derék munkát végeztek. S amikor megköszönték munkájukat katonai módon válaszoltak: »A dolgozó népet szolgáljuk!«